

Delavska enotnost

Časopis slovenskih delavcev • STAVKOVNA ŠTEVILKA / oktober 1996 • Odgovorni urednik: Ciril Brajer

ZSSS : DELODAJALCI = 3 : 0

(1 : 0): Prva izredna konferenca ZSSS 25. 9. 1996 proti neargumentirani in samovoljni potezi, s katero so delodajalci izničili s toliko mukami sprejeto splošno kolektivno pogodbo za gospodarstvo, je na ljubljanske ulice popeljala nekaj več kot 1.000 tedaj še osuplih sindikalistov.

(2 : 0): Druga izredna konferenca je sledila po dvajsetih dneh prepričevanj delodajalcev, naj s svojo samopašnostjo ne uničujejo komaj zastavljenega kolektivnega dogovarjanja in že tako krhkega socialnega miru. Delodajalce je začela opozarjati celo vlada. Seveda zaman, in na ulice in pred Gospodarsko zbornico Slovenije se je usulo že dobrih 2.000 razjarjenih članov svobodnih sindikatov.

(3 : 0): Ne le da so bili delodajalci gluhi, postajali so vse bolj arogantni in nesramni. Niti res dobrohotnega kompromisa, ki so jim ga še tik pred zdajci ponudili sindikati, niso hoteli sprejeti. Njihovo sprenevanje in zavajanje javnosti je bilo vse bolj prozorno, in kot je za postopke brez argumentov značilno, vse bolj cinično. Svobodnim sindikatom ni preostalo drugega kot splošna opozorilna stavka, v kateri je sodelovalo več kot 200.000 delavcev.

ŠE ZADNJIČ PONUJENA ROKA

Na pogajanjih z delodajalskimi organizacijami, ki jih je ob napovedi opozorilne stavke sklical stavkovni odbor ZSSS in so potekala skupaj s stavkovnim odborom Konfederacije sindikatov Slovenije Pergam 21. oktobra 1996, sta oba stavkovna odbora predlagala kot pogoj za odložitev opozorilne stavke, napovedane za 24. oktober 1996, naslednji

Skupni dogovor

1. Delodajalske organizacije in sindikati podpisniki Splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo in podpisniki kolektivnih pogodb dejavnosti se pogajajo o spremembah in dopolnitvah sedaj veljavnih kolektivnih pogodb.
2. Delodajalske organizacije in sindikati so sporazumni, da v času pogajanj veljajo sklenjena Splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo in sklenjene kolektivne pogodbe dejavnosti, kar pomeni, da delodajalske organizacije prekličejo odpovedi kolektivnih pogodb dejavnosti.
3. Delodajalske organizacije in sindikati si bodo prizadevali skleniti pogajanja najkasneje do izteka veljavnosti socialnega sporazuma za leto 1996, to je do 30. maja 1997.
4. Pogajanja o spremembah in dopolnitvah sklenjene oziroma o sklenitvi nove splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo se bodo začela neposredno po zaključku volitev, to je po 15. novembru 1996.
5. Za pogajanja in v času pogajanj veljajo najmanj naslednja temeljna načela:
 - enakopravnost pogodbenih strank,
 - varovanje pridobljenih pravic delavcev,
 - obrazloženost in pisnost predlogov za pogajanja in med trajanjem pogajanj.

Za stavkovni odbor Konfederacije sindikatov Slovenije Pergam
Dušan Rebolj
Za skupni stavkovni odbor Zveze svobodnih sindikatov Slovenije
mag. Dušan Semolič

PO STAVKI STAVKE?

Bo delodajalska topoglavost po več kot uspešni splošni opozorilni stavki sprožala nove, vse hujše stavke ali pa bo vendarle zmogla zavest o nujnosti pogajanj enakopravnih partnerjev in skupne graditve socialnega miru?!

Tako so se ob ocenjevanju uspeha stavke, ki je pod parolo »MNOŽIČNI, SLOŽNI, SOLIDARNI« v organizaciji ZSSS v četrtek, 24. 10. 1996 tekla od 12. do 14. ure, Pergamova pa od 13. do 15. ure, vprašali člani stavkovnega odbora ZSSS.

Ugotovili so, da je bila stavka tako organizacijsko kot vsebinsko zelo uspešna. Poglejmo le nekaj števil iz poročila stavkovnega odbora, ki se lahko še malo spremeni, navzgor seveda:

Za dve uri je delo prekinilo 209.511 članov svobodnih sindikatov, 80.000 pa jih je na zborih delavcev ali s podobnimi organizacijskimi oblikami podprlo stajajoče in njihove zahteve.

Opozorilno stavko je vodil 4.001 stavkovni odbor, aktivirali pa so 12.966 stavkovnih straž. Bilo je 1.198 zborov, 577 članskih sestankov, opozorilne stavke so tekle v 3.718 podjetjih, družbah in zavodih, Podravske svobodni sindikati so pripravili še javni protestni shod...

Stavka v kranjski Savi: uspešen preizkus za morebitno pravo, dolgotrajnejšo stavko

SVOJE PRAVICE SI BOMO IZBORILI!

V Savi, kranjski tovarni avtoplaščev in drugih gumijastih izdelkov, so se ustavili stroji in zaprla vrata vanjo pol ure pred napovedanim začetkom opozorilne stavke. Končala pa se je tudi pol ure prej kot drugod. Tako je zaradi delovnega procesa in več izmenskega dela, so nam pojasnili. V tovarni na Laborah v Kranju je stalo 98 odstotkov tovarniških zmogljivosti, stavkali pa so tudi v Savi Tradu in v prodajalnah. Od 3200 zaposlenih je stakalo 2500 delavcev. Stavka je minila mirno. Delavci so se zbrali v kadilnih kotičkih po posameznih obratih, popili kavo, pokadili cigareto. Ob 13. uri in 30 minut je sirena oznanila konec stavke in hkrati tudi zamenjavo dopoldanske delovne izmene s popoldansko. Ta je ob štirinajsti uri že pognala stroje, pripravljene kot vsak dan.

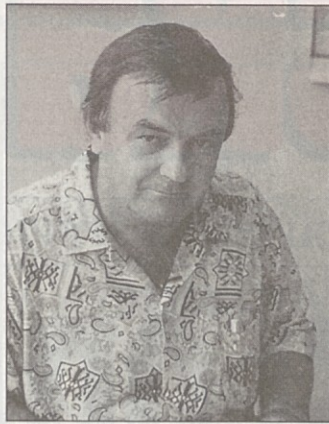
Janez Justin, predsednik sindikata v Savi, je bil s preizkusom organizacijske sposobnosti sindikata zadovoljen. Pred stavko je sindikat vodstvu razložil pomen in namen stavke, zagotovil, da bodo najbolj vitalni deli tovarne, se pravi energetika in posamezni nadzorni sistemi v proizvodnji, v pogonu. Stavkovni odbor je pripravil tudi scenarij poteka stavke, če bi se sindikati dogovorili za odhod na ulice.

»Predsednik uprave Save Janez Bohorič nas je povsem razumel in je direktorjem posameznih sektorjev naročil, naj upoštevajo navodila stavkovnega odbora,« nam je povedal Janez Justin. »In so jih. Predsednik Bohorič je danes v Pragi, se je pa prejle po telefonu pozanimal, kako stavka poteka.«

Organizirati stavko v tako velikem podjetju ni enostavno, čeprav ima tukajšnji sindikat izkušnje z organizacijo opozorilne stavke pred štirimi leti, v protest proti nekaterim vladnim potezom. Tudi letos je sindikat stavko izkoristil

za preizkus, ali je sposoben organizirati tudi dalj časa trajajočo, pravo stavko.

»Tokrat pravzaprav prvič stavkamo neposredno proti delodajalcem, «je dejal Justin. »Ker so našo panožno kolektivno pogodbo odpovedali nelegalno, smo pripravljene v svojih zahtevah iti do konca in izkoristiti tudi to, zadnje sredstvo

Janez Justin: Stavka je bila uspešen preizkus organizacijskih sposobnosti za pravo, daljšo stavko. Ta bo morda potrebna, saj si nameravamo izboriti svoje pravice.

Stane Valentar, sindikalni zapnik v Savi Velo: Hudo narobe je, da se jemlje vedno samo delavcem. Pri stavki me moti, da niso zraven vsi sindikati.

Stavka v kranjski Savi: stalo je 98 odstotkov zmogljivosti, trgovina, prodajalne, menza, ambulanta. Stavka je minila mirno.

sindikalnega boja. V kolektivni pogodbi naše panoge piše, da morajo podpisniki drugi strani ponuditi nove predloge za pogajanja, preden jo enostransko odpovedo. Tega pa predstavniki delodajalcev v kemični in gumarski industriji niso naredili. Vendar ne gre samo za formalno-pravne poteze. Delavci bi bili resno prizadeti, če bi zbornica uspela uresničiti svojo namero. Delavske plače v nižjih plačnih razredih so sestavljene iz 60 odstotkov plače in 40 odstotkov dodatkov. Nihče pa ne bi izgubil manj kakor 10 odstotkov.

Ker je odpoved kolektivne pogodbe tokrat nelegalna, sindikati sodijo, da so trditve zbornice, da si morajo stavkajoči sami pokriti stroške stavke, iz trte izvite. Justin je povedal, da glede vprašanja, kdo bo kril stroške stavke, v Savi ni nobene dvoma in da tudi vodstvo meni enako kot sindikat.

Med sprehodom po obratih Save smo se prepričali o učinkovitosti organiziranosti stavke. Na vsakem vhodu so nas pričakali stavkovni stražarji, preverili, kdo smo, po obratu smo se sprehodili v spremstvu sindikalnega zapnika, ki je bil tudi stavkovni vodja v obratu. Vseposvod so spoštovali navodila stavkovnega odbora. Vhodna vrata v tovarno so bila dve uri zaprta, noter ni mogel in ven ni smel nihče, razen novinarjev in medicinske sestre, ki je delala v urgentni ambulanti. V tovarniških prostorih je obratna ambulanta, ki je tudi zaprla vrata, razen za res nujne primere. Zaradi stavke so premaknili čas malice. Stavko je poleg stavkovnega odbora nadzorovalo 171 stavkovnih straž.

B. B.

ONSTRAN ROBA JE PREPAD

Kakšno minuto pred dvanajsto je skupina delavk in delavcev, članov stavkovnega odbora, iz Emonine Mesne industrije Zalog, obesila na ograjo svoje tovarne plakat o dvehurni opozorilni stavki. Zatem je vhodna vrata zaprla za vse obiskovalce in postavila stavkovno stražo.

dan iz Litije, bila prava katastrofa, če bi ji odvzeli že samo povračilo stroškov za prevoz na delo. Ti dosežejo kar 16.000 tolarjev mesečno. Ukinitve vseh dodatkov, regresa za prehrano, dodatka za delovno dobo, regresa za letni dopust, bi pomenila skoraj 25.000 tolarjev plače manj. Ali bi se ji potem sploh še splačalo priti na delo? V Emoni je 360 zaposlenih, v sami tovarni jih je 250, drugi pa si služijo vsakdanji kruh po maloprodajnih enotah. Kar 60 odstotkov je takšnih delavcev, ki opravljajo najslabše plačana dela, kot so klanje živine, pranje in čiščenje črev, obdelava mesa.

Delo poteka v izredno težkih delovnih razmerah, v vlagi, smradu, v nenehno spreminjajočih se temperaturnih razmerah. V prisotnosti treh članov

stavkovnega odbora si ogledujemo tovarno, ki miruje.

Najprej obiščemo skupino delavk in delavcev, ki pakirajo meso. Sedijo v kotu, na plastičnih zabojih. Matjaž Štuklek, prijeten mlad fant, zasluži z dodatki vred okrog 50.000 tolarjev. Niti pomisliti ne more, da bi se oženil, imel družino, saj se še sam težko preživlja.

Najhuje je tistim, ki še svojega stanovanja nimajo in živijo pod tujo streho. Mednje sodi tudi Vida Dolic. Sedi tiho, s spuščeni rameni in rokami, kot da se je vdala v usodo. Besede ji gredo težko iz ust, drugi govorijo namesto nje. Mož je tudi zaposlen v Emoni, a je pogosto bolan. Mesečno dobita skupaj okrog 80.000 tolarjev, s katerimi mora preživeti štiričlanska družina. Otroka sta stara 12 in 9 let. Vsak mesec gre po 27.000 tolarjev samo za najemnino. V stanovanju nimajo niti pralnega stroja, ker ga ni-

»Premalo zaslužimo, da bi se lahko oženili,« so rekli mesarji.

majo kam postaviti. Jedo večinoma krompir in zelje. Pač to, kar je najceneje. Če bi jim še dodatke vzeli...

»Sedaj lahko razumete, zakaj nekateri kradejo. Če si lačen, potem moraš krasti,« je rekel starejši možki v kotu sobe.

Skozi goro pravkar narejenih pečenic in prijetno dišečih pre-

kajenih svinjskih krač se prebijemo v črevarno. Skupina žensk v en glas pove: »Če nam še dodatke vzamejo, lahko samo še pocrkamo, otroke pa oddamo v rejo...«

Zgodbe so si podobne kot jajce jajcu. V črevarni nam je svoje težave razkrila Hasnija Štivar, ki je v Emoni zaposlena že 19 let, njen mož pa dela v Emoninih hlevih. Imata tri otroke, stare 22, 19 in 14 let, in vnučka. »Živimo v nekdanjih hlevih Emona v Dolskem, ki smo si jih sami preuredili. Delo je naporno, čistimo in režemo vampe, težke od 50 do 70 kilogramov. Vsak dan sem premočena do kože. Če nam od te plače, ki jo dobivamo, še kaj vzamejo, potem je najbolje, da nam prej dajo štrik, da se obesimo...«

Je to, kar smo doživeli v Zalogu, tisti prag revščine, ki ga zdaj pred volitvami imajo politiki polna usta? Onstran praga je namreč prepada.

Marija Frančeškin

»Če nam še dodatke vzamejo, lahko samo še pocrkamo, otroke pa oddamo v rejo...«

Člani stavkovnega odbora Mesne industrije Zalog so točno opoldne za dve uri zaprli vhodna vrata.

Člani stavkovnega odbora so nam vsi vprek hiteli razlagati, da so se stavki pridružili solidarnostno, saj njihova panožna kolektivna pogodba ni odpovedana. Plače so dozdale dobivali redno, regres tudi. Da bi ostalo vsaj tako, kot je. Kot nam je kasneje povedal Miloš Trampuž, predsednik sveta delavcev, napovedi za živilsko industrijo niso nič kaj obetavne, položaj zaposlenih bo še težji, ko se

bomo pridružili Evropski uniji. Že sedaj je delavce strah, če bi bila odpovedana kolektivna pogodba tudi za njihovo panogo. Dodatki pomenijo delavcem z najnižjimi prijemki kar 20 do 30 odstotkov plače.

Marija Kajišič, članica stavkovnega odbora, ki opravlja delo skladiščnika in zasluži mesečno okrog 65.000 tolarjev čiste plače z dodatki vred, pravi, da bi zanjo, ki se vozi vsak

Brane Bambič (predsednik svobodnega sindikata v Krki) med stavkajočimi.

Kot nam je povedal **Jože Miklič**, sekretar ZSSS na Dolenjskem, so med opozorilno stavko obstalo delo v skoraj vseh tovarnah, tudi trgovine so bile zaprte. Enako kot na Dolenjskem je bilo v Beli krajini in Posavju, s katerima so koordinirali stavkovne aktivnosti. Udeleženci so med stavko odločno podporli zahteve ZSSS. Po Mikličevem mnenju so vodstvu ZSSS na ta način dokazali, da v primeru zaostre sitnega boja lahko računajo nanje. Dolenjski delavci torej delodajalcem ne bodo dopustili, da bi jih znova pahnil v mezni položaj. Vse kar smo videli, slišali in fotografirali v treh novomeških podjetjih in na mestnih ulicah, se sklada z tem, kar je povedal Miklič. Tisti ki so si odpoved pogodba izmislili, bodo torej dobili račun za potezo, ki se ji sindikati morajo upreti.

Delavke so pritrdile **Jožetu Mikliču** (sekretarju ZSSS za Dolenjsko), ko je dejal, da so rezerve druge, ne pri njihovih plačah.

V Labodu stavkali, čeprav delajo po dvanajst ur dnevno

DOLENJSKA SE JE USTAVILA

Delavke je najprej nagovorila predsednica svobodnega sindikata **Tončka Zupančič**. Seznanila jih je s posledicami odpovedi kolektivnih pogodb in bojem ZSSS. Ko je **Jože Miklič** povedal, da so rezerve druge, so mu glasno pritrdile. Njihove plače so namreč zelo nizke, še nižja pa so nadomestila za čas boleznih, ki jih želijo delodajalci krepko zmanjšati. Delavke so se strinjale tudi z nujnostjo poenotenja sindikalnih aktivnosti in odločno podprle vodstvo svojega sindikata in ZSSS.

Franček Kavčič

Krkaši nočejo izgubiti polovice plače

Čeprav v Krki zdaj zaslužijo 56 odstotkov več, kot jim odmerja splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo, je več kot 2000 v njej zaposlenih za dve uri ustavilo delo. Večina se je zbrala na zboru, kjer jim je prvi spregovoril **Tone Ojsteršek**. v Krkinem svobodnem sindikatu so izračunali, da bi predlog delodajalcev njihove plače prepolovil. Če splošne kolektivne pogodbe in panožne ne bi bilo več, bi bili zaposleni v tem velikem in uspešnem podjetju slabo zaščiteni, saj imajo le interne pravilnike. Zanimivo je, da uprava ni nasprotovala stavkovnim aktivnostim Krkinega svobodnega sindikata; z njo so se dogovorili tudi o delovnih procesih, ki naj ne bi obstali. Na zboru zaposlenih, ki ga je organiziral večinski svobodni sindikat, pa smo opazili tudi vodstvo in člani KNSS tega podjetja, menda jih je skupaj 100.

Ravnanje sindikata in vodstva je verjetno povezano tudi z lastniško strukturo, saj imajo sedanji in bivši krkaši ter člani njihovih družin le 24-odstoten lastniški delež svojega podjetja.

Krkašem sta spregovorila **Brane Seničar** in **Tone Ojsteršek**

Predsednica Svobodnega sindikata **Laboda Tončka Zupančič** govori sodelavkam.

Delavke Krke so najprej poslušale svoje sindikaliste, zatem pa še podpisale stavkovne zahteve ZSSS.

Novoteks Tkanina – negotova prihodnost

Dveurno opozorilno stavko so zaposleni izkoristili za temeljit pogovor z direktorico **Mileno Kramar Žnidar**. Dolg pogovor je vodil **Alojz Štrbenc**, kandidat za novega predsednika Svobodnega sindikata v podjetju. Direktorica je med drugim povedala, da je o odpovedi kolektivne pogodbe nihče ni nič vprašal, zanjo je izvedela iz medijev. Tudi območna zbornica v to zadevo ni bila vključena.

Ima pa Novoteks Tkanina kar precej problemov, ki jih bo treba rešiti, da plače ne bi več zamujale in da pri postavitvi uspešnosti gospodarjenane bi več imeli negativnega predznaka. Eden večjih problemov je neusklajenost zmogljivosti v metliškem in novomeškem obratu. Zaradi pomanjkanja denarja pa letos ne bodo odpušteni vsi že določeni presežni delavci. Letos so zanje porabili za eno mesečno plačo denarja. Če smo direktorico prav razumeli, bo Novoteks Tkanina kmalu olastninjena, država pa bo njen večinski lastnik.

KAKO BI UBOGE LJUDI OB DENAR SPRAVILI...

V »rauhkamri« obrata Stoli, največji tehnološko zaokroženi enoti logaškega Klija, se je Rudi Keršnik med zadnjo »čikpavzo« pred stavko še enkrat nagnil nad zadnjo stran posebne številke Delavske enotnosti in se glasno primerjal z našim »simuliranim« Janezom:

»Če bo po njihovo, bom samo na račun delovne dobe prikrajšan za 24 odstotkov,« je zračunal, na vprašanje kako, pa pojasnjeval, da mu jih 15 »vrže« 30 let delovne dobe, 9 pa stalnost. »Če mi to vzamejo, bi z nadurami vred lahko zaslužil komaj 30.000 tolarjev. S tem denarjem pa ne moreš ne živeti ne umreti!« Prejšnji mesec je zaslužil nekaj tolarjev manj kot 47.000, kar naj bi bila za razmere v Kliju, ki je v sanacijskem postopku, »še kar dobra« plača. Toda kaj, ko ga je poleg »običajne« položnice za »režijo« v stanovanjskem bloku v znesku 10.000 tolarjev čakala še ena, enako »težka« – za kabelsko televizijo.

»Zborovanja se lahko udeležite, fotoaparata pa pustite pri vratarju,« je bil odločen **Samo Oblak**, zaradi službene odsotnosti direktorja in njegovega pomočnika tedaj prvi mož v tovarni **KLI Logatec**. Pojasnilo? »Smo v sanacijskem postopku, pa ne bi radi videli, da bi si naši bankirji po časopisih ogledovali, kako delamo...«

»Jaz sem bil sicer proti...« Preprečiti pa ni mogel. »Navsezadnje: zakaj pa bi?! Saj menda res ni treba, da bi bili v Logatcu še bolj za luno, kot smo že,« se je v pogovor vmešala ena izmed njegovih sodelavk. Tudi njen izraz je bil podoben Keršnikovemu. »Le da imam jaz še dva šolajoča se otroka,« je pristavila...

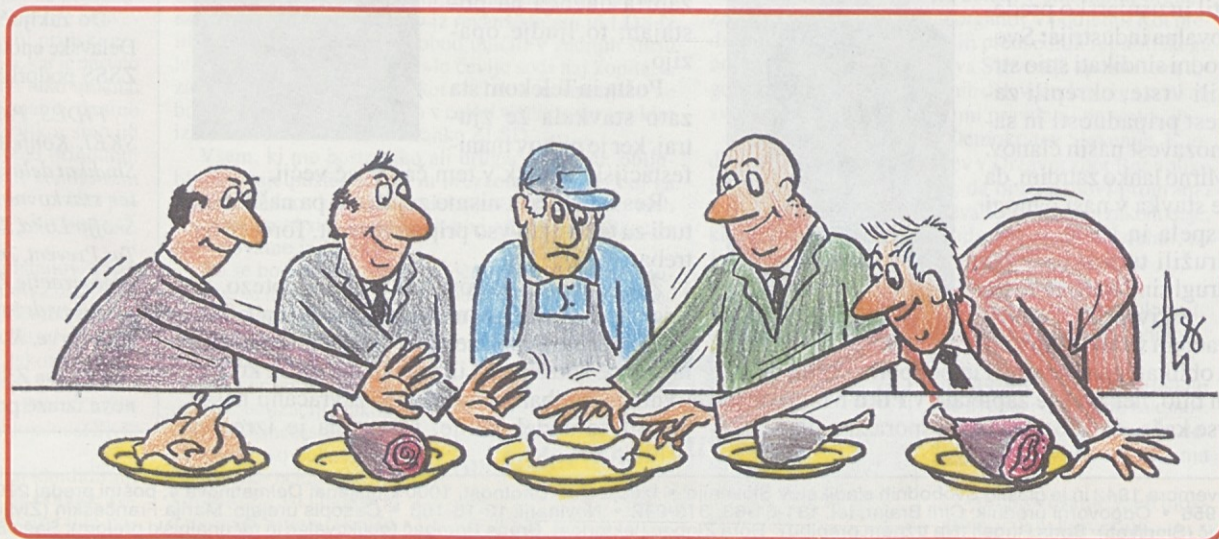
Zato torej ni čudno, da delavci logaškega Klija med protestnim shodom, ki se je »zaradi bank upnic« začel šele ob 13. uri, niso odločno podprli samo prve stavkovne zahteve – preklic odpovedi splošne in panožnih kolektivnih pogodb, temveč nasprotujejo tudi vsakršnemu kratenju že pridobljenih delavskih pravic. »Delodajalske organizacije naj raje pometejo pred svojim pragom: preverijo naj, dopolnijo in spremenijo kriterije za določanje plač in drugih ugodnosti za direktorje-menedžerje. Saj slabši kot so poslovni rezultati, boljše plače imajo!« je bila v svojem ognjevitom »nastopu« odločna predsednica sindikata **Sonja Klemen**.

»Delavci Klija se zavedamo, da vsi ne moremo obogateti. Zahtevamo pa plačilo za dostojno življenje nas samih in naših otrok!« Na koncu je gospodom menedžerjem predlagala naj odstopijo od gradnje nove poslovne palače v Ljubljani, »saj je v Sloveniji dovolj praznih proizvodnih prostorov, v katerih bi si lahko uredili pisarne, če že vanje ne znajo pripeljati proizvodnje.«

Čeprav je bilo nadaljevanje zborovanja bolj kot stavki podobno »klasičnemu« zboru delavcev, na katerem je moral skrbnik **Samo Oblak** pojasnjevati, zakaj je v upravi še vedno »toliko« ljudi, zakaj so norme tako napete ipd., so se na koncu vendarle spet lotili gospode iz Ljubljane. »Kaj sploh delajo ti ljudje, razen da dobro živijo od naših žuljev?« se je zaslislalo iz množice. »Tuh-tajo!« je nekdo odvrnil. Kaj neki? »Kako bi uboge ljudi ob denar spravili...«

Najbrž res...

D. K.

Protestni shod v Mariboru

V času splošne opozorilne stavke je območna organizacija ZSSS za Podravje na Trgu svobode v Mariboru organizirala protestni shod z geslom »Čas je za solidarnost!« Na njem se je zbralo več sto ljudi, med njimi največ brezposelnih in upokojevcev. Udeleženci so protestirali proti krčenju delavskih pravic in izrazili podporo delavcem, ki so stavkali na svojih delovnih mestih v tovarnah.

Že plače in pravice po veljavni kolektivni pogodbi ne zadoščajo za normalno življenje

Vekoslava Krašovec, sekretarka območne organizacije ZSSS za Podravje, se s protestnega shoda na Trgu svobode 72.000 članom svobodnih sindikatov v Podravju in vsem stavkajočim delavcem v tovarnah sporočila tole: »V imenu vseh, ki smo tukaj zbrani, vam sporočam, da smo z vami - solidarni in odločeni, da se nam v bitko za naše delavske pravice ne bo vmešaval nihče: ne politika, ne država in ne Bog!«

Vekoslava Krašovec: Smo sila, ki ne bo dovolila zmanjševanja delavskih pravic

KDOR SE JE VETER, NAJ PRIČAKUJE, DA BO ŽEL VIHAR

zizhodnost v štajerski metropoli že porajata družinske tragedije in kriminal. Kljub temu pa delodajalci brez sramu trdijo, da je cena dela pri nas previsoka in da imajo delavci preveč pravic. Delodajalci zato želijo zmanjšati pravice delavcev, hkrati pa se niso pripravljene odpovedati svojim privilegijem in plačam, ki so tudi do 50-krat višje od delavskih.«

Zakaj v bran socialnega sporazuma ne nastopi vlada?

Po besedah Vekoslave Krašovec lahko povprečna dela-

vska družina v Mariboru pokrije z dvema plačama po sedaj veljavnih kolektivnih pogodbah le 80 odstotkov minimalnih življenjskih stroškov, vendar pa je v regiji čedalje manj družin, kjer sta zaposlena oba zakonca. Večina družin lahko z golo plačo pokriva od 46 do 70 odstotkov minimalnih življenjskih stroškov. Zato svobodni sindikati ne bodo pristali na diktat delodajalcev, ampak se bodo za delavske pravice borili z vsemi oblikami sindikalnega boja. »Smo sila, ki ne bo dovolila, da se ustvarjajo kapitalisti na račun delavskih žuljev in njihove bede! Smo sila, ki ne bo dovolila bohotenja privilegiranih slojev in metanja drobtinisti, ki za njih ustvarjajo! Smo sila, ki se je sicer odločila za novi družbeni red, vendar ne za zgodnji kapitalizem in suženjstvo,« je dejala Krašovecva in pozvala vlado, naj se pridruži akciji za zaščito delavskih pravic, saj je eden od sopolisnikov socialnega sporazuma, na katerega se delodajalci požvižgajo. »Naš boj za delavske pravice je legalen in legitimen. Začeli smo jo postopoma - z opozorilno stavko in javnimi protesti, ki naj izzvenijo kot opozorilo in grožnja, da se ne bomo pustili še naprej ropati. S protestnega shoda in izza tovarniških plotov sporočamo delodajalcem, vladi in politikom: Izborjenih pravic si ne bomo dovolili odvzeti.«

Tomaž Kšela

Strogo zaupno: STAVKALI SO TUDI V MARIBORSKEM PIKU

V četrtek so se stroji ustavili tudi v mariborskem Piku. Ko smo želeli stavkajoče obiskati, so bili ravno na zboru delavcev. Vodilni v podjetju pa nam v odsotnosti direktorja niso dovolili v podjetje, češ da bi moral naše srečanje z delavci za tovarniškimi zidovi odobriti direktor.

Da ne bo kakšne pomote: novinar Delavske enotnosti se je pri recepciji predstavil in receptorko prosil, naj pokliče predsednika sindikata ali članico območnega odbora sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije, ki ju je imenoval z imenom in priimkom. Namesto sindikalnih funkcionarjev pa je čez petnajst minut prišla k recepciji pravica v podjetju in novinarju preprečila stik z omenjenima sindikalnima zaupnikoma. Milo rečeno, zares nenavaden odnos do spoštovanja temeljnih človekovih pravic. Konec koncev hodijo delavci v Pik delat in tam niso v zaporu, ali ne?

Kasneje smo od delavcev neuradno izvedeli, da so nekateri vodilni menda poskušali stavko preprečiti in da so delavcem menda preti celo s sankcijami, če se bodo stavke udeležili. Morda jih je bilo strah, da bi za zvedela javnost. Kakor koli že: dejstvo, da se vodilni bojijo, kaj bodo delavci povedali za javnost, pove o podjetju veliko več, kot lahko o njem povedo še tako kritično razpoloženi delavci.

Nato je Krašovecva spregovorila o katastrofalnih gospodarskih in socialnih razmerah v regiji ter poudarila, da delavci v Podravju ne morejo več verjeti v zgodbo o uspehu, saj mnogi živijo v revščini in ogrožena je tudi njihova socialna varnost. V Podravju je namreč že več kot 30.000 brezposelnih, od katerih jih samo še 10.000 prejema denarno nadomestilo za čas brezposelnosti. Svobodni sindikati pa zastopajo že preko 40.000 delavcev, ki se morajo za svoje temeljne pravice boriti na sodišču. »Ogroženi niso samo posamezniki - socialno ogrožene so cele družine! Socialna stiska in bre-

MARIBORČANI PODPIRAJO DELAVSKE ZAHTEVE

V času splošne opozorilne stavke je bilo na Trgu svobode in na mariborskih ulicah veliko ljudi, saj so stavkajoči delavci za dve uri zaprli vrata nekaterih trgovin, gostinskih obratov in drugih lokalov. Povprašali smo jih, kaj menijo o opozorilni stavki.

Robert Kontrec: Borbo sindikata za delavske pravice podpiram. Sam sem zaposlen v hotelu Lipa v Lendavi. Menim, da imamo delavci prej pre malo kot preveč pravic.

Franc Werner Petek: Prizadevanja sindikata podpiram. Bil sem na protestnem shodu na Trgu svobode. Škoda, da se ga ni udeležilo več brezposelnih delavcev, saj jih je v Mariboru že več kot 30.000. Sindikat v boju za delavske pravice ne sme popustiti.

Uroš Bačar: Imam 40.000 tolarjev pokojnine. Če bodo zmanjšali pravice delavcem, bodo prej kot slej manjše tudi pokojnine. Zato boj delavcev za njihove pravice podpiram.

Kurt Verdnik: Delam v trgovskem podjetju Kvik. Pri nas trgovine nismo zaprli, ker je podjetje v težavah

in bi mu lahko s tem še dodatno škodovali. Stavkovne zahteve pa podpiramo, zato smo na protestni shod na Trgu svobode poslali tudi našo sindikalno delegacijo.

Boris Sovič: Opozorilna stavka delavcev poteka ravno na dan, ko Evropski parlament sprejema Slovenijo v pridruženost članstvo v Evropski uniji. V razviti Evropi pa so pogajanja med socialnimi partnerji temelj za ohranjanje socialnega miru. Tega se bomo morali naučiti tudi pri nas. Ni mogoče računati, da bo probleme mogoče reševati z enostranskimi odpovedmi kolektivnih pogodb. Interesov nobenega socialnega partnerja ni mogoče ignorirati. Zato ne more nihče ignorirati interesov delavcev - tudi država ne. Sicer pa sem bil tudi na protestnem zboru, kjer sem prisluhnil protestom delavcev.

MNOŽIČNI, SLOŽNI, SOLIDARNI!

V splošni opozorilni stavki ZSSS je sodelovalo sedemnajst vanjo vključenih sindikatov dejavnosti. O stavki je poročalo le nekaj članov stavkovnega odbora iz dejavnosti, ki so bile najbolj izpostavljene:

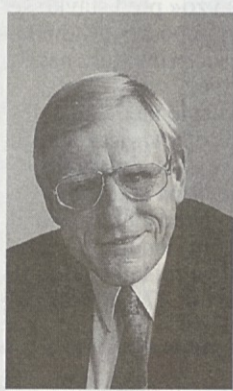
Dušan Semolič, predsednik ZSSS: Upam, da bodo delodajalske organizacije prav dojele sporočilo naše uspešne stavke in da nas ne bodo prisilile v nove, hujše! Pretijo, da delavcem ne bodo plačali stavkovnih ur. Prav, potem jih bomo svobodni sindikati tožili za vsa leta nazaj za vsak tolar pod ravno kolektivnih pogodb!

Znova in znova poučarjam, ni potrebe za radikalizacijo konfliktov, mi smo za pogajanja, toda le med enakopravnimi partnerji na enakopravnih osnovah! Če bi pristali na to, kar hočejo delodajalci zdaj, bi bil to za nas samomor!

Rajko Lesjak, sekretar ZSSS: Stavka je bila dobro organizirana, uspešna, dokazala je našo akcijsko enotnost in moč. Naših članov niso zlomili niti veliki pritiski direktorjev, ki so še tik pred stavko paradirali med delavci in jih strahovali. Delavstvo se je končno le uprlo in odločeno je doseči svoje pravice!

Sandi Bartol, trgovina: Obiskoval sem zaprte trgovine. Kupci, ki so presenečeni obstali pred zaprtimi vrati, se praviloma niso jezili na stav-

kajoče, ampak so jim dali prav!

Kljub prostorski in številčni razdrobljenosti, kljub strahovanjem in grožnjam, predvsem v nekaterih delih sistema Mercator, Metalki, Eri Velenje, Preskrbi Brežice in še ponekod, kjer je prišlo celo do odkritih konfliktov z direktorji v najbolj ekstremnih oblikah, so naši delavci dokazali

močno sindikalno zavest.

Še zanimivost: Direktor, ki je v svojem kolektivu na vse načine skušal preprečiti stavko, je prejšnji mesec prejel 1,200.000 tolarjev plače!!!

Branka Novak, tekstil in usnjarsko predelovalna industrija: Svobodni sindikati smo strnili vrste, okrepili zavest pripadnosti in samozavest naših članov. Mirno lahko zatrdim, da je stavka v naši panogi uspela in so se ji pridružili tudi skoraj vsi drugi sindikati, če že ne z aktivnim sodelovanjem v stavki, pa vsaj z oblikami solidarnosti in podpore. Večjih težav in bilo, nekaj se je zapletalo v Piku Maribor, a vse kaže, da se bomo uspeli sporazumeti.

Jovo Labanac, kmetijstvo in živilska industrija: Kolektivna pogodba v naši panogi sicer še velja, toda kljub temu smo se odločili za opozorilno stavko. Odziv je bil množičen, stavka je uspela. Z njo smo zadovoljni tudi v kolektivih, kjer je položaj delavcev sorazmerno boljši kot sicer. Zadoljili smo torej vsem zahtevam gesla

naše stavke, ob množičnosti in složnosti tudi solidarnost, kar me še posebej veseli!

Hilda Žežko, promet in zveze: Naša dejavnost je bila, tako kot na primer trgovina, pomemben element stavke, saj je razpoznavna že na zunaj. S plakati oblepljeni avtobusi, zaprta okenca na postajah, to ljudje opazijo.

Pošta in Telekom sta zato stavkala že zjutraj, ker je njihov manifestacijski učinek v tem času pač večji.

Res tokrat cest nismo zaprli, so pa naši člani tudi za to izrazili vso pripravljenost. Torej če bo treba...

Žal pa moram izpostaviti neljubo potezo, ki si jo je privoščil Zoran Alijevič, predsednik Sindikata cestnega prometa Slovenije. Z njim imamo slabe izkušnje že iz pogajanj o naših kolektivnih pogodbah, z njegovimi zavračanja naših pobud za sodelovanje, tokrat pa je izrecno

obljubil, da stavki ne bo nasprotoval, čeprav meni, da gre bolj za politično akcijo in se ji ne namerava pridružiti.

Kljub tej obljubi je tik pred stavko klical svoje ljudi, naj je ne podprejo.

Marjan Ferčec, gozdarstvo, lesarstvo: Tudi v naši dejavnosti je stavka uspela, morda z razliko, da drugi sindikati niso sodelovali. Saj je bilo naših članov dovolj in praviloma so stavkali s prekinitvijo delane z drugimi organizacijskimi oblikami protesta.

Vse je teklo po načrtih, torej uspešno!

POZDRAVI IN PODPORE STAVKI

Do zaključka te posebne stavkovne številke Delavske enotnosti so splošno opozorilno stavko ZSSS podprli:

FIDES, Policijski sindikat Slovenije, Obalni SKEI, Konfederacija sindikatov 90 Slovenije, Sindikat delavcev železniške dejavnosti Slovenije ter stavkovni odbori Almire Radovljica, Kroja Škofja Loka, Tovarne pohištva Pameče, podjetja Tus Prevent, Jelovice, Sindikat delavcev Območne organizacije ZSSS Ljubljana in okolica, Sindikat delavcev državne uprave Zavoda RS za blagovne rezerve, Komet Metlika...

Faks na ZSSS pa je dobesedno bruhal nove in nove izraze podpore!